

тотожним поняттю циклічності у бюджетному процесі. Розглянуто принципи бюджетного права Європейського Союзу, закріплені на нормативному рівні та фактично втілені на практиці, на основі чого зроблено висновок, що у законодавстві ЄС нормативно закріплено принцип щорічності прийняття акта про бюджет ЄС, і крім того, реалізовано принцип періодичності у більш широкому застосуванні через прийняття Багаторічних фінансових рамкових угод, які покладаються в основу щорічних бюджетів і приймаються на семирічний період.

Ключові слова: принцип, бюджетний період, періодичність, щорічність, циклічність, Європейський Союз.

Семчик О. А. Принцип периодичности в бюджетном праве Украины в контексте интеграционных процессов

В статье рассмотрено содержание принципа периодичности в бюджетном праве Украины. Сделан вывод, что принцип периодичности шире по своей сути чем понятие ежегодности бюджета, и не является тождественным понятию цикличности в бюджетном процессе. Рассмотрены принципы бюджетного права Европейского Союза, закрепленные на нормативном уровне и фактически воплощены на практике, на основе чего сделан вывод, что в законодательстве ЕС нормативно закреплён принцип ежегодности принятия акта о бюджете ЕС. И кроме того, реализован принцип периодичности в более широком понимании через принятие Многолетних финансовых рамочных соглашений, которые полагаются в основу ежегодных бюджетов и принимаются на семилетний период.

Ключевые слова: принцип, бюджетный период, периодичность, ежегодность, цикличность, Европейский Союз.

Semchuk O. The principle of periodicity in budget law of Ukraine under the integration context

The article is devoted to the clarification of the content of the periodicity principle in the budget law of Ukraine. The conclusion was made that the principle of periodicity is broader than the budget annual budget adoption, and is not identical to the concept of budget cycle in the budget process. The principles of budgetary law of the EU are set out at the normative level and actually implemented in practice on the basis of which it was concluded that the law formulates the principle of annual budget adoption in the EU. And in addition, the principle of periodicity is implemented into practice in a broader way through the adoption of Multiannual Financial Framework agreements that form the basis of annual budgets and have a force during seven-year period.

Key words: principle, the budget period, periodicity, annually, cyclical, EU.

УДК 349.2

*Яна Володимирівна Сімутіна,
старший науковий співробітник
відділу проблем цивільного,
трудового та підприємницького права
Інституту держави і права
ім. В. М. Корецького НАН України,
кандидат юридичних наук*

МЕХАНІЗМ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕФЕКТИВНОСТІ

В умовах постійної трансформації правової дійсності належна увага науковців-правників повинна приділятися питанням ефективності механізму правового регулювання, зокрема і трудових правовідносин. На жаль, практика останніх років свідчить, що норми трудового законо-

давства в нашій державі є у багатьох випадках неефективними, що зумовлює численні проблеми у правовому регулюванні. Серед причин такого становища слід визнати відсутність сучасного Трудового кодексу, низьку якість та відірваність законодавства про працю від реально існуючих суспільних відносин і практики його застосування.

Дослідженню різних аспектів механізму правового регулювання, у тому числі його складових елементів та ефективності, присвячували свої праці такі вчені, як С. Алексєєв, О. Абрамова, А. Безіна, Б. Горохов, С. Зінченко, Ю. Кривицький, В. Нікітінський, О. Скакун, П. Пилипенко, С. Погрібний, О. Процевський, П. Рабінович, В. Шабалін, К. Шундіков, Л. Явич та ін. Водночас проблемам механізму правового регулювання трудових відносин, зокрема його ефективності, за останні роки не приділялася належна увага, у зв'язку з чим вона видається досить актуальною для сучасної науки трудового права.

Метою цієї статті є визначення на основі загальнотеоретичних правових досліджень та особливостей механізму правового регулювання трудових відносин поняття й основних критеріїв його ефективності в сучасних умовах.

Особливістю механізму правового регулювання як правової категорії, що і зумовлює особливу увагу до неї, є те, що вона у єдності охоплює найбільш істотні елементи правової регламентації поведінки суб'єктів права та пов'язує між собою норми права, правовідносини, юридичні факти й акти реалізації права.

Механізм правового регулювання як окрему наукову категорію вперше детально розглянув С. Алексєєв, визначення якого стало класичним в юридичній науці. Під механізмом правового регулювання вчений розумів взяті в єдності систему правових засобів, за допомогою яких забезпечується результативний правовий вплив на суспільні відносини [1, с. 364]. Такий підхід протягом багатьох років був домінуючим у теорії права. На думку О. Скакун, механізм правового регулювання — це система правових засобів, способів та форм, за допомогою яких нормативність права перетворюється на впорядкованість суспільних відносин, задовольняються інтереси суб'єктів права, встановлюється та забезпечується правопорядок [2, с. 525]. О. Малько вважає, що механізм правового регулювання — це система правових засобів, організованих найбільш послідовним чином з метою подолання перешкод, що стоять на шляху задоволення інтересів суб'єктів права [3, с. 625]. Отже, більшість учених відзначають таку важливу ознаку механізму правового регулювання, як «система правових засобів», проте в іншому погляді розходяться.

На сьогодні все більше дослідників розглядають механізм правового регулювання не як статичну систему способів, прийомів і засобів, а як складну, цілісну в своїх функціональних проявах систему, що перебуває у стані безперервного руху. Зокрема, А. Абрамова відстоює думку, що «механізм правового регулювання — це не статична сукупність засобів, а нормативно-організований, комплексний процес, що послідовно здійснюється, що спрямований на результативне втілення правових норм у життя за допомогою адекватних правових засобів» [4, с. 6]. Найбільшою цінністю, на думку С. Зінченко, є той механізм правового регулювання, в якому перебувають у динамічній взаємодії, «зчепленні» не тільки норми, правовідносини, права й обов'язки, акти реалізації, а й виникнення норм, юридичні факти, суб'єкти та об'єкти правовідносин тощо [5, с. 8–9].

За твердженням С. Погрібного, те явище, яке традиційно прийнято називати механізмом правового регулювання, — це лише механізм передачі регуляторної енергії дій суб'єкта правового регулювання, у результаті яких створюється норма права, на конкретні суспільні відносини взагалі (об'єкт правового регулювання) і поведінку її суб'єктів зокрема (предмет правового регулювання). Як свій початковий елемент, такий механізм отримує кінцевий результат регуляторних дій суб'єкта — норму права. Кінцевим же елементом цього механізму є стан відповідності фактичної реалізації суб'єктами правовідносин своїх суб'єктивних прав і обов'язків тому «шаблону», який закладений у нормі права. Інакше кажучи, кінцевим елементом у цьому механізмі є матеріалізація мети правового регулювання: відповідність фактичного стану регульованих суспільних відносин ідеальним моделям, закладеним у нормі. Грунтуючись на цьому, механізм правового регулювання буде вважатися таким, що спрацював, лише після досягнення мети правового регулювання. У зв'язку з цим, на думку С. Погрібного, його точніше було б іменувати не механізмом правового регулювання, а механізмом досягнення мети правового регулювання, під яким вчений розуміє послідовний ланцюг зміни окремих правових явищ: юридичний факт, права й обов'язки, що іс-

нують у правовідносинах, які виникли на його підставі, реалізація цих прав і обов'язків, а за необхідності також їх захист [6, с. 51].

Цікавою є позиція С. Сарновської, яка визначила механізм правового регулювання у вузькому та широкому аспектах. У вузькому розумінні — це система юридичних засобів, яка повинна привести суспільні відносини у відповідність до визначених державою моделей поведінки. Механізм правового регулювання у широкому розумінні — це сукупність безпосередньо соціальних та юридичних засобів об'єктивації і реалізації норм природного права, що покликані забезпечити стабільність суспільних відносин шляхом найбільш оптимального поєднання суспільних та індивідуальних інтересів членів соціуму з метою створення умов для прогресивного розвитку кожної особистості, а також реалізації її прав і свобод [7, с. 45–46].

Таким чином, при визначенні поняття механізму правового регулювання не можна оминати увагою його мету, яка є певною основою для розуміння цього юридичного феномену. Суспільні відносини, проходячи через механізм правового регулювання, виходять з нього у змінений, а саме правовій формі. Отже, основна мета, завдання, призначення правового регулювання та його механізму, надавати існуючим суспільним відносинам правову форму. Такий висновок наштовхнув деяких дослідників на думку, що правовідносини взагалі є кінцевим продуктом дії механізму правового регулювання, а не його складовою [8, с. 9–10]. Проте з цією позицією важко погодитися, адже очевидно, що з виникненням правовідносин дія механізму правового регулювання не закінчується.

На нашу думку, поняття механізму правового регулювання трудових відносин слід визначати на основі традиційного уявлення про механізм правового регулювання, як систему правових засобів (елементів), за допомогою якої відбувається регламентація суспільних відносин у сфері найманої праці з метою приведення їх у відповідність до визначених державою моделей поведінки у межах трудових правовідносин. Водночас, оскільки серед правових засобів мають місце особливі правові явища, наприклад, колективний і трудовий договори, локальні та правозастосовні акти роботодавця тощо, цей механізм, безумовно, має свою специфіку, яка дозволяє називати його механізмом правового регулювання саме трудових відносин, а не кримінальних, адміністративних чи цивільних.

У тісному взаємозв'язку з визначенням мети механізму правового регулювання перебуває проблема його ефективності. Говорячи про ефективність правового регулювання і, зокрема, механізму правового регулювання, можна визначити її як співвідношення між результатом правового регулювання і метою, що стоїть перед ним, а саме надання суспільним відносинам характеру правових відносин. Як слушно зазначив А. Коструба, ефективність механізму правового регулювання багато в чому залежить від вміння законодавця відчувати пульс існування суспільних відносин. Адже предмет правового регулювання і юридичні факти мають загальне джерело — соціальну дійсність. З реформами, що відбуваються у суспільстві, предмет правового регулювання і юридичні факти не залишаються незмінними. Одні відносини і життєві обставини зникають з життя, інші, навпаки, зароджуються, визрівають, отримують більш повне правове оформлення [9, с. 31–32]. Таким чином, на думку А. Коструби, механізм правового регулювання не можна розглядати з позитивної або негативної позиції, тобто він не може бути хорошим або поганим. Правильно казати, що механізм правового регулювання є таким, мета якого може бути досягнута, або ж він є таким, що побудований всупереч або з порушеннями нормопроектувальної техніки і законів нормотворчості, через що його мета може бути досягнута не завжди або не досягнута ніколи. Крім того, механізм правового регулювання може регулювати як відносини, що мають позитивний характер, так і відносини, що мають негативний характер. Прикладом відносин позитивного характеру у сфері трудової діяльності є укладення трудового договору між працівником і роботодавцем, належне виконання працівником трудових обов'язків, отримання заробітної плати тощо. Негативного характеру слід визнати відносини, що виникають у випадку притягнення працівника до дисциплінарної чи матеріальної відповідальності, незаконного звільнення тощо.

Б. Горохов пропонує розглядати «механізм правового регулювання» як правову категорію, що характеризує право і систему правового регулювання у дії. У зв'язку з цим він виокремлює такі ознаки механізму правового регулювання, які характеризують дію системи об'єктивно-правового регулювання суспільних відносин і дію системи суб'єктивно-правового регулювання суспільних

відносин. До складу механізму правового регулювання, що забезпечує дію системи об'єктивно-правового регулювання, на думку дослідника, слід включати лише загальні, регіональні, галузеві та локальні норми права. Характеристику механізму правового регулювання, що забезпечує дію системи суб'єктивно-правового регулювання і склад механізму суб'єктивно-правового регулювання, слід обмежити юридичними фактами, правозастосовними актами та індивідуальними нормами права, за допомогою яких виникають, видозмінюються або припиняються правовідносини, що пов'язують певних суб'єктів, а також забезпечується реалізація закріплених нормами права моделей поведінки. Суб'єктивно-правовий механізм регулювання соціально-трудових відносин покликаний забезпечити реалізацію норм трудового права шляхом суто юридичного впливу на суб'єктів правовідносин [10, с. 11].

Отже, у механізмі правового регулювання певним чином взаємодіють різні явища правової дійсності (правові норми, правовідносини, юридичні факти тощо), які є його елементами та становлять його структуру. У зв'язку із цим для вивчення ефективності механізму правового регулювання необхідно розглянути питання щодо ефективності окремих його елементів. Елементи механізму правового регулювання у правовій науці на сьогодні визначають по-різному. В. Шабалін пропонує до елементів системи механізму правового регулювання включати «всі ті правові явища, єдність і взаємодія яких роблять її цілісною, відносно замкненою керуючою системою і надають їй своєрідного — юридичного характеру». Деякі дослідники включають до нього процес правотворчості, а інші характеризують механізм правового регулювання тільки як діяльність з реалізації результатів процесу правотворчості, тобто нормативно-правових актів, що були опубліковані і доведені до відома суб'єктів. Так, Л. Явич стверджував, що правотворчість здійснюється ще до самого процесу правового регулювання, а тому не включається до його механізму [12, с. 204]. На думку А. Безіної, діяльність, яка реалізується у правовій системі і вивчається у межах категорії механізму правового регулювання, не має правотворчих якостей, а фіксує увагу дослідників та суб'єктів, які реалізують норми права, на особливостях реалізації як нормативних, так і індивідуальних правових актів [13, с. 21–22]. Не вдаючись до дискусії щодо внутрішньої структури механізму правового регулювання, оскільки це тема для окремих наукових досліджень, слід навести пропозицію А. Абрамової, яка з метою визначення ефективності механізму правового регулювання пропонує обрати декілька критеріїв, а саме: загальні та спеціальні. У свою чергу, серед загальних критеріїв вчена розмежовує: а) загальносистемні, що відображають якість системоутворюючих внутрішніх зв'язків цього механізму; б) статичні критерії, що вказують на якість статичних елементів механізму правового регулювання в цілому, зокрема, раціональність та повнота структури механізму, відповідність структури механізму правового регулювання меті, що стоїть перед ним; в) динамічні критерії, якими виступає якість механізму правового регулювання у динамічному аспекті, яка оцінюється через, зокрема, кумулятивність процесу, його впорядкованість, гнучкість тощо.

Спеціальні критерії ефективності механізму правового регулювання набувають свого вияву у критеріях якості окремих елементів механізму правового регулювання. До них належать: а) якість норми права; б) якість юридичного факту; в) якість акту реалізації; г) якість акту застосування.

У свою чергу, критеріями якості норми права є: 1) правова цінність норми права; 2) ступінь подолання конфлікту інтересів у змісті норм права; 3) захищеність нормативного інтересу; 4) лаконічна, доступна і грамотна мова викладення, належний стиль викладення юридичної норми, а також структурна цілісність і завершеність норми права; 5) повнота встановлення та виразу юридичної норми; 6) адекватність норми права за змістом і формою; 7) оптимальність засобів правового регулювання, закріплених у нормі права; 8) гнучкість норми права; 9) адекватність змісту норми права фактичному статусу суб'єкта [4, с. 13].

Ефективність норм права розуміється як співвідношення між фактичним результатом їх дії і тими соціальними цілями, для досягнення яких ці норми були прийняті. Будь-який закон, інший нормативно-правовий акт приймається з певними соціальними цілями, тобто чітко усвідомленими результатами, які хотів би отримати правотворчий орган від прийнятого ним нормативно-правового акта. Правотворчий орган приймає рішення удосконалити нормативно-правове регулювання, внести необхідні корективи у правові зв'язки між громадянами, громадянами і державою, іншими особами для того, щоб домогтися яких-небудь позитивних для суспільства результатів,

вирішити ту чи іншу актуальну для суспільства і держави соціальну проблему [14, с. 116]. Досить часто мета, з якою приймається той чи інший нормативно-правовий акт, та основні результати, на досягнення яких він спрямований, вказуються у преамбулі. Наприклад, у Законі України «Про оплату праці» зазначено, що «цей Закон визначає економічні, правові та організаційні засади оплати праці працівників, які перебувають у трудових відносинах, на підставі трудового договору з підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності та господарювання (далі — підприємства), а також з окремими громадянами та сфери державного і договірного регулювання оплати праці і спрямований на забезпечення відтворювальної і стимулюючої функцій заробітної плати». Проте якщо у деяких законах чи інших нормативно-правових актах не зазначені цілі їх прийняття, це не означає, що такі акти прийняті «без мети». «Цілі — невід’ємний компонент будь-якого закону, іншого нормативного правового акта незалежно від того, чи названі вони у спеціальному приписі, чи ні» [14, с. 116].

Особливістю трудового права є те, що більшість галузевих цілей вироблені та встановлені на рівні міжнародних норм і містяться у конвенціях та рекомендаціях Міжнародної організації праці. До таких цілей можна віднести досягнення свободи праці в усіх інститутах трудового права, свободи волевиявлення при укладенні, зміні, припиненні трудового договору, свободи вибору питань для ведення колективних переговорів та укладення колективного договору. Крім того, оскільки в системі джерел трудового права України присутні специфічні джерела, зокрема, акти соціального партнерства (колективні угоди різного рівня), локальні правові акти, необхідно згадати і про ті цілі, які закладаються у змісті цих актів. Не викликає сумнівів те, що такі акти повинні уточнювати і конкретизувати цілі, визначені у нормативно-правових актах вищого рівня, «приспосовуючи» дію нормативно-правового акта до умов конкретного підприємства, установи, організації. Так, колективні угоди як джерела трудового права покликані перш за все забезпечити цілі соціального партнерства і діалогу, зокрема узгодження інтересів працівників і роботодавців у питаннях регулювання соціально-трудова відносин.

Під ефективністю правової норми, як вважає В. Нікітінський, слід розуміти співвідношення між результатом дії норми і соціальною метою, яка покладається в основу правового припису [15, с. 26]. Проте в сучасних умовах розвитку трудових правовідносин такий підхід до визначення поняття ефективності потребує певних доповнень. У межах вказаного підходу єдиним критерієм оцінки ефективності вважається досягнення мети правового припису, а ступінь ефективності норми залежить від того, наскільки мета реалізована на практиці. Проте очевидно, що відповідність результату правового регулювання поставленій меті відображає тільки формальний аспект ефективності, тобто йдеться про так звану юридичну чи інструментальну ефективність права, яка характеризується результативністю самого механізму правового регулювання, його здатністю досягати цілей, поставлених законодавцем. Однак така юридична ефективність не може розглядатися сама собою, відірвано від соціальної ефективності, яка характеризує властивість правового регулювання досягати не будь-які, а соціально корисні результати, що відповідають потребам суспільства. Крім того, в сучасних умовах при досягненні юридичних цілей не можна не зважати на те, якими саме способами та засобами вони будуть реалізовуватися. Тому при аналізі ефективності важливо співвідносити отриманий результат не тільки з метою, а й із засобами її досягнення, враховуючи також, яким чином вона зможе бути досягнута.

Незважаючи на те, що норма права відіграє ключову роль у механізмі правового регулювання, лише самої якісної норми недостатньо, а ефективність цілого механізму правового регулювання може бути забезпечена тільки за умови належної якості всіх його елементів (юридичних фактів, актів реалізації та актів застосування), а також внутрішньосистемних зв’язків між ними.

Важливу роль для ефективності механізму правового регулювання відіграють юридичні факти, які трансформують абстрактні правила юридичної норми в конкретні юридичні права та обов’язки учасників суспільних відносин. До критеріїв якості юридичного факту слід віднести: чіткість юридичного факту, його точність та повноту опису у нормі права.

Як слушно вказує Л. Солодовник, детальність опису юридичних фактів у нормах трудового права залежить від значущості конкретного об’єкта правової регламентації: використання вичерпно описаних юридичних фактів є доцільним при побудові норм, які регламентують вузлові місця відносин між працівником і роботодавцем; використання невичерпно описаних фактів до-

пускається, коли законодавцем навмисно залишається простір для ініціативи сторін, у зв'язку з чим специфіка трудових відносин дає можливість широко використовувати юридичні факти, закріплені у процесі локального нормативного регулювання [16, с. 101].

Враховуючи наведене вище, ефективність механізму правового регулювання трудових відносин можна визначити як наукову категорію, що вказує на якість всіх його складових внутрішньосистемних зв'язків між ними у процесі правової регламентації трудових відносин із урахуванням соціальних, економічних, юридичних та інших цілей.

Список використаних джерел

1. *Алексеев С. С.* Право: Азбука-Теория-Философия: Опыт комплексного исследования / С. С. Алексеев. — М. : Статут, 1999. — 712 с.
2. *Скакун О. Ф.* Теорія держави і права : підруч. / О. Ф. Скакун ; пер. з рос. — Х. : Консум, 2001. — 656 с.
3. *Теория государства и права: Курс лекций* / под ред. Н. И. Матузова и А. В. Малько. — М., 2003.
4. *Абрамова А. А.* Эффективность механизма правового регулирования : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 / А. А. Абрамова. — Красноярск, 2006. — 24 с.
5. *Зинченко С. А.* Юридические факты в механизме правового регулирования / С. А. Зинченко. — М. : Волтерс Клувер, 2007. — 152 с.
6. *Погрібний С.* Поняття механізму досягнення мети правового регулювання цивільних відносин / С. Погрібний // Проблеми законності : Респ. міжвідом. наук. зб. / відп. ред. В. Я. Тацій. — Х. : Нац. юрид. акад. України, 2006. — Вип. 84. — С. 47–52.
7. *Сарновська С. О.* Механізм правового регулювання та його подвійне тлумачення / С. О. Сарновська // Бюлетень Міністерства юстиції України.— 2004. — № 12. — С. 43–51.
8. *Бырдин Е. Н.* Механизм правового регулирования: некоторые проблемы его понимания и функционирования / Е. Н. Бырдин, Л. Н. Леонов // Научные исследования высшей школы : сб. тезисов докладов и сообщений на итоговой науч.-практ. конф. (8 февраля 2005 г.). — Тюмень : Изд-во Тюмен. юрид. ин-та МВД РФ, 2005. — С. 9–10.
9. *Коструба А. В.* Юридичні факти в механізмі правоприпинення цивільних відносин : моногр. / А. В. Коструба. — К. : Ін Юре, 2014. — 376 с.
10. *Горохов Б. А.* Современное правовое регулирование социально-трудовых отношений в России: средства, механизм, источники и особенности : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.05 / Б. А. Горохов. — СПб., 2006. — 24 с.
11. *Шабалин В. А.* Системный анализ механизма правового регулирования / В. А. Шабалин // Советское государство и право. — 1969. — № 10. — С. 123–127.
12. *Явич Л. С.* Общая теория права / Л. С. Явич. — Л.: Изд-во ЛГУ, 1976. — 286 с.
13. *Безина А. К.* Судебная практика в механизме правового регулирования трудовых отношений / А. К. Безина. — Казань : Изд-во Казан. ун-та, 1989. — 183 с.
14. *Общая теория государства и права. Академический курс* : в 3 т. / отв. ред. М. Н. Марченко. — 3-е изд. перераб. и доп. — М. : Норма, 2010. — Т. 3: Государство, право, общество. — 712 с.
15. *Никитинский В. И.* Эффективность норм трудового права / В. И. Никитинский — М. : Юридическая литература, 1971. — 248 с.
16. *Солодовник Л. В.* Юридичні факти у трудовому праві України : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.05 / Л. В. Солодовник. — Х., 2004. — 198 с.

Сімутіна Я. В. Механізм правового регулювання трудових відносин: теоретичні аспекти ефективності

Стаття присвячена теоретичним проблемам ефективності механізму правового регулювання трудових відносин. На основі дослідження загальнотеоретичних підходів визначено поняття механізму правового регулювання трудових відносин. Встановлено, що механізм правового регулювання як особливу правову категорію, яка охоплює найбільш істотні елементи правової регламентації поведінки суб'єктів права у їх єдності, слід розглядати невід'ємно від мети правового регулювання, а також засобів і способів її досягнення. Зроблено висновок про те, що ефективність механізму правового регулювання може бути досягнута тільки за умови належної якості всіх його елементів, а також внутрішньосистемних зв'язків між ними. Визначено поняття ефективності механізму правового регулювання трудових відносин як наукової категорії, що відображає якісний

стан всіх його складових і внутрішньосистемних зв'язків між ними у процесі правової регламентації трудових відносин з урахуванням соціальних, економічних, юридичних та інших цілей.

Ключові слова: механізм правового регулювання, трудові відносини, мета правового регулювання, ефективність, структурні елементи механізму правового регулювання, норма права, юридичний факт.

Симутіна Я. В. Механизм правового регулирования трудовых отношений: теоретические аспекты эффективности

Статья посвящена теоретическим проблемам эффективности механизма правового регулирования трудовых отношений. На основе исследования общетеоретических подходов определено понятие механизма правового регулирования трудовых отношений. Установлено, что механизм правового регулирования как особая правовая категория, которая охватывает наиболее существенные элементы правовой регламентации поведения субъектов права в их единстве, следует рассматривать неразрывно от целей правового регулирования, а также средств и способов их достижения. Сделан вывод о том, что эффективность механизма правового регулирования может быть достигнута только при условии надлежащего качества всех его элементов, а также внутрисистемных связей между ними. Определено понятие эффективности механизма правового регулирования трудовых отношений как научной категории, отражающей качественное состояние всех составляющих элементов данного механизма и внутрисистемных связей между ними в процессе правовой регламентации трудовых отношений с учетом социальных, экономических, юридических и других целей.

Ключевые слова: механизм правового регулирования, трудовые отношения, цель правового регулирования, эффективность, структурные элементы механизма правового регулирования, норма права, юридический факт.

Simutina Ia. Mechanism of legal regulation of labor relations: theoretical aspects of effectiveness

The article is devoted to theoretical problems of effectiveness of the mechanism of legal regulation of labor relations. Based on the study of general theoretical approaches defined the concept of the mechanism of legal regulation of labor relations. It was found that the mechanism of legal regulation, as the special legal category, which covers the most essential elements of the legal regulation of the behavior of subjects of law in their unity must be considered inextricably purposes of legal regulation, as well as ways and means of achieving them. It is concluded that the effectiveness of the mechanism of legal regulation can be achieved only if adequate quality of all its elements, as well as intra-relationships between them. The concept of effectiveness of the mechanism of legal regulation of labor relations as a scientific category, reflecting the quality status of all of the constituent elements of the mechanism and intra-relationships between them in the process of legal regulation of labor relations, taking into account social, economic, legal and other purposes.

Key words: mechanism of legal regulation of labor relations, the purpose of legal regulation, effectiveness, structural elements of the mechanism of legal regulation, the legal norm, the legal fact.